

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מה"ס 'כתב משה' ושה"ס, ירושלים

פרשת קדושים

"ולפנֵי עֹור לְאַתָּה מִכְשֵׁל"

"לא תקפל חרש וּלְפָנֵי עֹור לְאַתָּה מִכְשֵׁל וַיָּקֹרֶת מַאֲלָחִיךְ אַנְּיָה"¹ מhalbכות מלכים (ה'י) כתוב ואבר ובר הפורשין מן המpercשת ע"פ ע"כ (קדושים יט יד).

בפי רשי (שם) בד"ה ולפנֵי עֹור לְאַתָּה מִכְשֵׁל - לפני הסומה בדבר וכבר תמה הרשב"א ז"ל (חולין שם בד"ה תנא דלא) דלמה פסק כרב אה לא מתן עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר מכור שדק וכח לך חמור, בר יעקב גנד בריתא ערכיה זו, ועיין בפלתי בס"י כז (ס"ק ב) מ"ש בזזה. ויראת מלאחיך - לפי שהדבר הזה איינו מסור לבירות לידע אם דעתו איך ברייתא דמשמע דמשום הכלמי מותר בו מטעם דיליכא מידי של זה לטובה או לרעה, יכול להשמט ולומר לטובה נתקונתי, לפיכך דלישראל שרי ולנכרי אסור, והא גבי יפת תואר אמרין בסנהדרין נאמר בו "ויראת מלאחיך" המכיר מחשובותך. וכן כל דבר המסורה (ט) דלא שיק מי איכה מידי דליישראל שרי ולנכרי אסור, כיון ללבו של אדם העושה ואין שאר הבריות מכירות בו, נאמר בו ויראת דנקרים דלאו בני כיבוש ניניהם, וא"כ ה"ג נקרים לאו בני שחיטה ניניהם מלאחיך, עכ"ל.

על הטורים (שם) לא מתן מיכשל. חסר וי"ז, לומר אףלו אין נוון אשר ליאת נראת לענ"דadam נימא דבמנה בחיה לאברים, ובחייבת מכם (מדרש חסר ויתר) אלא אףלו לייעטו לפי דרכו אסור (תו"כ היה חל עלייה אישור אבר מן החיה, ובאייסור זה היו משותפים ישראל פרשה בסוף פרק ג אות זד), עכ"ל.

ובר"א מזרחי (שם) בד"ה ולפנֵי עור לא מתן מכשול לפני הסומה שבה, לא שיק לומר דלנכרי ישאר אבר מן החיה, כיון בדבר, לא מתן עצה שאינה הוגנת לו כו'. בטורת כהנים פרשה בסוף דהישראל כבר הסיר האיסור ע"י מעשה שחיטתו. ולא דמי ליפת פרק ג אות זד). ונראה לי, שהטעם שדרשו כן הוא, מפני שאין אפשר תואר דחתם און היישראל מסיר האיסור ע"י מעשו, רק דחתורת לומר עור ממש כמשמעותו, משום דעור דומיא דחרש, מה חרש לאו התורה יפת תואר לישראל במלחמה דזוקא, משא"כ [לנכרי] דלאו בן דזוקא חרש, אף עור לאו דזוקא עור, עכ"ל.

ובשפתוי חכמים (שם אות ט) ואם תאמר מנא ליה לרשי"י שפירשו כן לא הותר אישור אבר מן החיה כיון דלאו בן שחיתה הו. אבל אם דלמא כמשמעותו. ויש לומר דריש"י בעצמו מתרץ "ויראת מלאחיך" היישראל שוחט ומסיר האיסור שהו משותף לישראל ולנכרי ותוא לא שחדבר הזה כי. ואיל אמרת לפני עור כמשמעותו הא דבר זה מסור שיק לומר דישאר עוד אישור לנכרי.

לבירותים דדעתו של זה לרעה שהרי נתן תקלת לרגלי העור ואין שיק אל בהמה בחיה לאו לאברים עומדת, ואייסור אבר מן ויראת מלאחיך בדבר המסורה לבירותים אלא ודאי אין פירשו לא רק בעת חתיכת האבר, ומוקדם لكن לא היה חל עדיין שום אישור על הבנחה, וא"כ לא היה שותף מעולם להישראל ונכרי -

פסחים (כב ב) והרי אבר מן החיה, דכתיב "לא תאכל הנפש עם הבשר" שחיטתו שב לא נמשך האיסור יותר גם להנכרי, דהא עדין לא היה (ראה בכת, ותניא, רבינו נתן אונין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר, חל שום אישור על הבנחה, רק לכל א' בא האיסור בעת חתיכת ואבר מן החיה לבני נח, תלמוד לומר "ולפנֵי עור לְאַתָּה מִכְשֵׁל" האבר, וא"כ הו דומיא דיפת תואר דישראל דבר שחיתה הוא ניתר (קדושים יט יד). הא לא כלבים שרי ע"כ).

פי וקשה מהברייתא על רבイ אבוח דאמר (שם כב) כל מקום שנאמר לחתו מבהמה לאכול, אבל לנכרי איינו מועיל שחיטתו היישראל לא יאכל לא תאכל לא תאכלו - אחד אישור אכילה ואחד אישור להתיר מכאן ולהבא כיון דלאו בר שחיתה הו, וזה נכון בסברא הנהה במשמעותו, עד שיפורט לך הכתוב כדרך שפרט לך בנבילה. וכן לענ"ד דס"ל כן להרמב"ם מוחמות חומר קושית התוס' וכו'. ולכך משמע דבר מן החיה אף שכותוב בו לא תאכל מ"מ מותר לישראל הרמב"ם ז"ל **דפסק בפ"ה מhalbכות מאכלות אסורות** (ה'ה) תלש אבר וטרפה בו חייב שתים, דאיסור אבר ואיסור ואיסור טרפה באם בהנאה.

כ-2. **מכואר דפסק דלאו לאברים עומדת וכו'**, עכ"ל.

ברומב"ם (halbכות מלכים פ"ט הי"ב-יג) השוחט את הבנחה אפייל שחת ומכואר אבר דאמיר שחת יישראל את הבנחה והוא מpercשת אבר ובר בה שני הטעמים, כל זמן שהוא מpercשת אבר ובר הפורשין ממנה הפורשים ממנה מותרים לבני נח, הוא תלוי אם בחיה אסורי לבני נח משום אבר מן החיה: כל שאסור על ישראל מושום אבר לאו לאברים עומדת. אבר בחיה לאברים עומדת מן החיה אסור על בני נח, ויש שבני נח חייבין ולא ישראלי, שבני נח אמרין שפירמי מידי דמקיון דחויתה לתורה לא שיק לומר אחד בהנחה בין טמאה בין טהור חייבין עליה משום אבר מן שישאר אסור לבן נח. משא"כ אי ס"ל דלאו לאברים עומדת, ואין חי, ומשום בשර מן החיה, ואבר ובר הפורשין מן המpercשת אף על כן שחיתה המתרת, ולכן לגבי בן נח באיסורה עומדת.

פי שחיטת בה ישראל שני סימניין, הרי זה אסור לבני נח משום אבר -

ולהמתבادر מתיישב שפיר קושית מהר"ש - דמאי פריך על רב**י מון החיה**, עכ"ל.¹ ובפלתוי יוו"ד סי' כז ס"ק ב) כתוב: והנה נדפס בספרים קושיא בשם אבוח מהאדתניא רבינו נתן אומר מניון שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר, הגאון מההר"ש הא דפרק הגمرا בפרק ב' דפסחים (כב ב) הא ואבר מן החיה לבני נח, דלמא איירוי במpercשת שנשחטה ע"י ישראל [דתניא] לא יושיט אדם מון החיה לבני נח וכוס יין לנזיר משום ומותר לישראל לאכול אף כי להנות בו.

לפני עור וכו', תיפוק ליה כל מקום שנאמר לא תאכל אחד אישור והוא משום דס"ל לרבי אבוחו אליבא דרי' יוחנן לקמן (חולין קגא) לתרי אכילה ואיסור הנהה במשמעותו. מה קושיא, דלמא איירוי במpercשת, אוקימותות שם דבנה בחיה לאברים עומdet. ומותר ישראל לאכול אף כי להנות בו, וכו' עכ"ל.

פי דלשי הרמב"ם דס"ל דבר מן החיה במpercשת שנשחטה ע"י כיוון דרי' אבוחו תלמידיה דרי' יוחנן ליקמן (חולין קגא) לתרי ישראל מותר לישראל ואסור לבני נח, וא"כ ייל' דכאן מירוי באבר מן רבבו וכו' עכ"ל.

החי הפורש מן המpercשת דמותר לישראל, ולכן אסור לתתו לבן נח ולפמשנ"ת דרבי אבוחו בש"י ר' יוחנן לפי ב' האוקימותות- ס"ל דבנה בחיה לאברים עומdet, וגם מכיוון דחויתה דרי' יוחנן ליקמן (חולין קגא) לתרי רק משום לפני עור.

הנראה בזזה בהקדם מש"כ בספר לב אריה (חולין לג א) בד"ה בגמי החיה, וא"כ הוויא היתר גם לבני נח, ולא שיק לאוקימתה באבר מן החיה תניא דלא כרב אהא בר יעקב וכו', ז"ל: והרמב"ם ז"ל בפ"ט מון המpercשת ודז"ק.

¹ הנה מה שכותב הרמב"ם אבר ובר וכו' הרי זה אסור משום אבר מן החיה, ומשמע חייבין עליה משום אבר מן החיה, עי' מש"כ בזזה בספר כתוב משה דקאי ג"כ עלبشر, וצ"ע ממשיכ' שם שבני נח אחד בהנחה וחיה בין טמאה בין תורה (ח"א סי' יה).